

VLAAMS ENERGIE- & KLIMAATAGENTSCHAP

Vlaamse overheid

Koning Albert II-laan 20 bus 17

1000 BRUSSEL

T 02 553 46 00

www.vlaanderen.be/veka

ons kenmerk

Reactie VEKA CCMD nota

vragen naar

evert.eriksson@vlaanderen.be

bijlagen

telefoonnummer

02 553 15 69

datum

19/01/2023

Betreft: Reactie VEKA consultatie CCMD Elia

Geachte,

Het VEKA wil Elia in eerste plaats bedanken voor het participatief en transparant traject dat werd opgezet in het kader van het CCMD-model. Via de verschillende nota's en werkgroepen geeft Elia betrokken stakeholders de mogelijkheid om deel te nemen in de discussies over het CCMD-model. Het VEKA wil via deze weg graag een constructieve maar ook kritische bijdrage leveren.

Het VEKA ondersteunt het idee van meer **actieve deelname aan de energie- en flexibiliteitsmarkten** door netgebruikers op **alle spanningsniveaus** en dit via een **toegankelijk digitaal platform**. Verder ondersteunt het VEKA de noodzaak aan meer flexibiliteit die de integratie van meer hernieuwbare energiebronnen en de elektrificatie van o.a. warmte, transport en industrie moet faciliteren.

De CCMD-nota heeft een aantal raakvlakken met de doelstellingen en verschillende acties uit het **Flexibiliteitsplan 2025**¹ dat recent werd goedgekeurd voor de Vlaamse Regering. Zo streeft de Vlaamse Overheid met de uitwerking en uitvoering van het Flexibiliteitsplan er naar bij te dragen aan een lagere systeemkost en de totale flexibiliteit van het energiesysteem te verhogen. Met de verschillende acties in het plan willen we o.a. inzetten op: de vereenvoudiging van procedures en technische voorschriften, het wegwerken van regelgevende barrières, communicatie en draagvlak over flexibiliteit, de valorisatie van flexibiliteit bij de industrie en bedrijven ...

De opmerkingen en vragen van het VEKA op de CCMD-nota komen hieronder aan bod.

1 ALGEMEEN

De CCMD-nota gaat over energiediensten die momenteel reeds geïmplementeerd zijn of waarvan de implementatie reeds is gestart. De focus ligt op energiediensten die geleverd kunnen worden door netgebruikers die aangesloten zijn op het elektriciteitsdistributienet. De energiediensten binnen CCMD zijn dus niet nieuw.

¹ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/635A45301EA6B745D23CC9F2>

De diensten en concepten die aan bod komen in de nota zijn (grotendeels) reeds beschreven in de Vlaamse regelgeving:

- Het concept van **energiegemeenschappen**, zowel de energiegemeenschap van burgers als de hernieuwbare energiegemeenschap en **energiedelen**
- Levering van (expliciete) **flexibiliteitsdiensten** op het elektriciteitsdistributienet en plaatselijk vervoernet van elektriciteit
 - **Congestiediensten** aan de netbeheerders Fluvius en Elia (deze komen niet aan bod in de CCMD nota)
 - **Balanceringsdiensten**, via een dienstverlener van flexibiliteit, aan netbeheerder Elia
- **Meerdere energietoepassingen achter een toegangspunt**

Wat het **wettelijk kader binnen de CCMD-nota** betreft, komt enkel het kader voor de balanceringsdiensten en Transfer of Energy (ToE) aan bod. Het wettelijk kader van de drie energiediensten binnen CCMD komt niet aan bod. Algemeen vinden we dat de nota te veel abstractie maakt van het bestaande Vlaams wettelijk kader. Binnen een conceptueel kader is dit geen probleem maar eenmaal het CCMD-model zou geïmplementeerd worden, zal er volgens ons wel rekening gehouden moeten worden met de bestaande wettelijke kaders en reeds lopende processen.

Daarnaast komt de problematiek van de **Transfer of Energy (ToE)** aan bod waarbij Elia voorstelt om het huidige correctiemechanisme, nl. geaggregeerde correctie, aan te passen naar een nieuw correctiemechanisme, nl. een individuele correctie.

Verder komen ook een beperkt aantal **ontwerp assumpties** zoals meetvoorschriften, nettarieven, heffingen, system operator ... aan bod in de CCMD-nota. Een aantal andere assumpties zoals het capaciteitstarief, noodleveranciers, quota voor certificaten, sociaal energietarief ... komen niet aan bod. Het is niet duidelijk hoe het CCMD-model met deze assumpties zal omgaan. Elia geeft aan dat verschillende assumpties en issues verder besproken zullen worden in de CCMD-werkgroepen. Volgens ons zijn deze wel cruciaal voor een mogelijke implementatie van het CCMD-model. Hoe en door wie worden nettarieven, heffingen, ODV ... geïnd, welke partij treedt er op als noodleverancier ...?

We merken op ook op dat **Real-Time Price (RTP)**, toch één van de twee pilaren van de het CCMD-model, beperkt aan bod komt in de nota en niet verder wordt uitgewerkt. Hoe ziet Elia de toepassing en de verdere uitwerking van dit concept? Hoe verhoudt de RTP zich t.o.v. de energiediensten die aan bod komen in de nota?

Wordt er **een wettelijk kader** voorzien waarin CCMD wordt uitgewerkt? Op welk niveau zal dit toegepast worden? Welke partij zal er toezien op de werking van dit kader (VREG of CREG)? Wordt CCMD dan conform met de reeds **bestaande concepten** ((toegangspunten en allocatiepunten, energiegemeenschappen, energiedelen, databeheer...) in de Vlaamse regelgeving (energiedecreet en -besluit) geïmplementeerd? Of en hoe zal dit **op federaal niveau in regelgeving** worden omgezet, hoe is voorzien om het (wettelijk) overleg met de gewesten te laten verlopen?

2 ENERGIEGEMEENSCHAPPEN EN ENERGIEDELEN

Wij stellen vast dat het CCMD-model te weinig rekening houdt met het onderscheid tussen de begrippen “**energiedelen**” en “**energiegemeenschappen**” zoals deze zijn opgenomen in het Vlaams Energiedecreet. In de CCMD-nota worden deze begrippen onduidelijk gescheiden.

Het is bovendien onduidelijk op welke manier het CCMD-model rekening houdt met het huidige regelgevend kader (EU en Vlaanderen) en de bestaande regelgeving correct kan geïmplementeerd worden. Zo bestaat er naast energiedelen en energiegemeenschappen in Vlaanderen ook de mogelijkheid van titularisdelen en

persoon-aan- personenverkoop. In de CCMD-nota wordt aangehaald dat het onderwerp Peer to Peer delen nog niet verder is uitgewerkt in het CCMD-model. Graag wensen wij meer informatie en betrokkenheid in de verdere uitwerking van dit onderwerp, rekening houdend met de huidige integratie en uitwerking in de Vlaams regelgeving.

3 DATABEHEER

In de nota is er sprake van ‘**system operator**’ (SO) waarmee de **distributienetbeheerder** (DNB) of de **transportnetbeheerder** (TNB) wordt bedoeld. Daarbij wordt er geen concrete invulling gegeven welke taken door welke SO zullen worden uitgevoerd. Gaat het daarbij over Elia, Fluvius of beide? Of moet de concrete invulling van deze taken nog worden bepaald?

In de Vlaamse regelgeving zijn verschillende taken reeds expliciet toegewezen aan Fluvius. Momenteel is Fluvius reeds verantwoordelijk o.a. voor het uitlezen van de digitale meters, het beheer van het flexibiliteitstoegangs- en flexibiliteitsactivatieregister, de processen in het kader van energiedelen en persoon-aan-persoon verkoop ...

Wat is de concrete visie van Elia op de invulling van de taken door de SO? Hoe verhoudt het CCMD-model zich t.o.v. reeds bestaande toepassingen zoals Atrias voor de leveringsmarkt en de Flexhub voor flexibiliteit? Zal Elia een apart model of datahub bouwen naast deze bestaande toepassingen? Of streeft Elia naar een integratie van CCMD binnen Atrias en de Flexhub? Wat met het huidige marktmodel en cascade regeling waar de energieleverancier de SPOC is?

4 FLEXIBILITEIT OP DISTRIBUTIENET EN PLAATSELIJK VERVOERNET

In de nota komt ook **expliciete flexibiliteit** als dienst aan bod. Zowel voor de deelname aan **DA en ID-markten** als de deelname aan **balanceringsdiensten**.

Via het EMD-decreet werd een **Vlaams regelgevend kader voor flexibiliteit** ingevoerd. Daarbij werden verschillende nieuwe rollen zoals de dienstverlener van flexibiliteit (FSP), de deelnemer aan flexibiliteit en de aanvrager van flexibiliteit (FRP), aangepaste investeringsplannen voor de netbeheerders, een kader voor de aankoop van ondersteunende diensten en congestiediensten ingevoerd.

Via dit regelgevende kader heeft **Fluvius als databeheerder** ook bijkomende taken toegewezen gekregen m.b.t. flexibiliteit zoals het beheren van het flexibiliteitstoegangsregister en -activatieregister. Er werd ook een kader² voor de samenwerking tussen Fluvius en Elia voorzien voor de deelname aan groothandels- en balanceringsmarkten door dienstverleners of netgebruikers aangesloten aan het elektriciteitsdistributienet. Eerder werd er reeds een samenwerking opgezet tussen alle Belgische netbeheerders voor het databeheer in kader van flexibiliteit, de zogenaamde ‘datahub’ of ‘flexhub’.

Momenteel is het trouwens reeds mogelijk om als netgebruiker aangesloten op het laagspannings- of middenspanningsdistributienet deel te nemen aan balanceringsdiensten van Elia zoals FCR. Zo zijn er reeds 2000 thuisbatterijen³ en honderden slim aangestuurde elektrische boilers⁴ die worden ingezet voor de balanceringsmarkt.

² Artikel 4.1.18/1. In het Energiedecreet

³ https://www.elia.be/nl/nieuws/persberichten/2022/09/20220912_homebattery

⁴ <https://www.thermovault.com/press/elia-zet-gezinnen-in-om-elektriciteitsnet-in-evenwicht-te-houden-met-korte-afschakelingen/>

De verhouding tussen bestaande regelgevende kaders en de huidige praktijk ten opzichte van het CCMD-model is niet duidelijk. Staan ze naast elkaar? Wordt een integratie van beide beoogd? Of is het de bedoeling een volledig nieuw en uniek model te introduceren?

Verder wordt er in de nota ook niet gesproken over impliciete flexibiliteit zoals dynamische elektriciteitscontracten. Hoe passen deze binnen het CCMD-model?

5 MEERDERE ENERGIECONTRACTEN ACHTER EEN TOEGANGSPUNT

In de nota is er sprake een **energiedienst 'supply split' of meerdere energieleveranciers of -contracten achter een toegangspunt**. Dit moet het voor de netgebruiker mogelijk maken om meerdere energiecontracten af te sluiten achter een toegangspunt, bv. een apart energiecontract voor een elektrisch voertuig naast een standaard energiecontract op het toegangspunt.

In Vlaanderen is er **reeds een traject lopende** om deze toepassing in praktijk mogelijk te maken. Voorheen werd dit opgelost door de plaatsing van een bijkomende digitale meter (als apart toegangspunt) bv. voor het afsluiten van een apart contract voor een elektrisch voertuig.

De nieuwe mogelijkheid werd via het EMD-decreet ingeschreven in de **Vlaamse regelgeving** (artikel 4.4.1 in het Energiedecreet). In het **technisch reglement voor de distributie van elektriciteit⁵ (TRDE)** wordt in artikel 4.1.2 vermeld dat er achter een toegangspunt minstens één allocatiepunt gekoppeld kan worden. Ditzelfde artikel heeft de elektriciteitsdistributienetbeheerder de opdracht gegeven een visienota uit te werken over de mogelijkheid om meerdere allocatiepunten voor afname en injectie te koppelen aan één enkel toegangspunt. De distributienetbeheerders hebben daarop een stakeholdertraject opgezet via de **Synergridwerkgroep PDG** regelbare toepassingen⁶.

Wat is de verhouding en meerwaarde van de energiedienst 'supply split' in het CCMD ten opzichte van de vandaag lopende processen om meerdere allocatiepunten achter een toegangspunt mogelijk te maken?

6 TRANSFER OF ENERGY (TOE)

Elia stelt een aanpassing van huidige **correctiemechanisme voor ToE** voor. Momenteel wordt de ToE uitgevoerd op een **geaggregeerd niveau**, nl. op het niveau van de portefeuille van de evenwichtsverantwoordelijk. Elia stelt via het CCMD-model voor om het correctiemechanisme voor de ToE te wijzigen naar het **individuele niveau**. Dit impliceert dat er per toegangspunt een baseline en correctie, per kwartier, zal moeten vastgesteld worden.

Daarbij zijn er nog **veel onduidelijkheden**: wie zal deze correcties uitvoeren, op basis van welke data, op welke basis (gecorrigeerde of werkelijk verbruik) worden de nettarieven, heffingen, BTW e.d. geïnd? We begrijpen dat er een mogelijks grote impact kan zijn op de evenwichtsverantwoordelijken via de toepassing van flexibiliteit maar we stellen ons de vraag of de integratie van ToE voor laagspanningsnet essentieel is? Indien dit wel het geval is, zijn er mogelijks nog andere correctiemechanismes te bedenken waarbij de consument nog meer centraal staat?

⁵ https://www.vreg.be/sites/default/files/document/trde_2021.pdf

⁶ <https://www.synergrid.be/nl/marktoverleg/pdg-regelbare-toepassingen>

Voor het niveau van het **laagspanningsdistributienet** is er volgens ons een **aangepaste en eenvoudige aanpak** nodig. Dit wordt ook aangegeven in een recente beleidsstudie⁷ over laagspanningsflexibiliteit uitgevoerd door EnergyVille in opdracht van de Brusselse energieregulator Brugel. Daarbij wordt geadviseerd om de aanpak van het hoogspanningsnet in het kader van flexibiliteit niet zomaar te kopiëren naar het laagspanningsnet.

De **meerwaarde van het CCMD-model** zit volgens ons dan ook in aangepaste en proportionele aanpak van de marktprocessen voor het niveau van de het laagspanningsdistributienet zoals de prequalificatie in het kader van balanceringsdiensten, de specifieke meetvereisten, het settlement, ToE ... Voor de prequalificatie in het kader van balanceringsdiensten of andere flexibiliteitsdiensten zou kunnen geopteerd worden voor een prequalificatie op niveau van het toestel of op een meer geaggregeerd niveau en niet meer op niveau van de aansluiting.

We kijken alvast uit naar de antwoorden op onze vragen en opmerkingen en zijn steeds bereid om hierover in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groeten,

Luc Peeters,
Administrateur-generaal

⁷ <https://www.brugel.brussels/publication/document/notype/2022/fr/Etude-VITO.pdf>